

Handläggare:
Carina Cannertoft, 508 430 28
Anders Eriksson, 508 430 22
Preventionscentrum Stockholm

Till
Socialtjänstnämnden

Utvärdering av fyra stadsdelsförvaltningars arbete gentemot unga vuxna

Förslag till beslut

1. Socialtjänstnämnden godkänner rapporten.
2. Rapporten överlämnas till stadsdelsnämnderna för kännedom.

Dag Helin

Fredrik Jurdell

Sammanfattning

Preventionscentrum Stockholm har genomfört en utvärdering av tre projekt inom fyra stadsdelsområdets arbete gentemot unga vuxna. Dessa lokala projekt samt den gemensamma utvärderingen delfinansierades med medel från Länsstyrelsen.

Arbetet har resulterat i bifogad rapport *Det blev inte som det var tänkt men det blev bra ändå - Utvärdering av fyra stadsdelsförvaltningarnas arbete gentemot unga vuxna*.

Rapporten visar på svårigheter med att arbeta i projektform och att nå denna målgrupp. Projekten har använt sig av olika arbetssätt, vilket gör de samlade erfarenheterna bredare. Projektens arbete ger näring åt den viktiga diskussionen om hur bra metoder kan utvecklas gentemot unga vuxna.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom socialtjänstförvaltningens enhet för drog- och brottsprevention – Preventionscentrum Stockholm i samverkan med Katarina-Sofia¹, Östermalm samt Hässelby-Vällingby och Bromma stadsdelsförvaltningar.

¹ År 2007 slogs Katarina-Sofia och Maria-Gamla stan ihop till en stadsdelsnämnd; Södermalm.

Bakgrund

Alkoholkonsumtionen och den psykiska hälsan har haft en negativ utveckling under de senaste åren bland unga vuxna (16-25 år). Under år 2006 ansökte flera stadsdelsförvaltningar om medel från Länsstyrelsen för att utveckla sitt arbete gentemot unga vuxna. Stadsdelsförvaltningarna var Katarina-Sofia, Östermalm samt Hässelby-Vällingby och Bromma. De två sistnämnda drev sitt projekt ihop. Förutom de lokala redovisningarna krävde Länsstyrelsen en gemensam utvärdering av de fyra förvaltningarnas arbete. Preventionscentrum Stockholm fick uppdraget och den gemensamma utvärderingen finansierades av Länsstyrelsen/Preventionscentrum och berörda stadsdelsförvaltningar. En extern utvärderare, etnolog Ulrika Sutorius, anlätades. Hon genomförde intervjuer med projektledare och andra personer knutna till projekten. De gemensamma resultaten presenteras i bifogad rapport och redovisas i december 2008 till Länsstyrelsen.

Sammanfattning av rapporten

Gemensamt för de tre projekten var att man inom stadsdelsområdena har sett ett eller flera problem bland de unga som man ville åtgärda. Angreppssätten har skilt sig åt mellan projekten, men gemensamt har varit sökandet efter konkreta verktyg och viljan att samverka. Gemensamt var även att man inte fullt ut kunnat följa de uppgjorda projektplanerna, vilket man ibland sett som misslyckanden då man inte uppnått målsättningar och förväntade resultat. Eftersom förändringar är något som är beständigt har man anpassat sig till verkligheten och nått andra mål som är intressanta. Nedan sammanfattas de tre projekten.

Bromma/Hässelby-Vällingby stadsdelsområden

Bromma/Hässelby-Vällingby driver tillsammans projektet *Tidig upptäckt av riskbruk och riskbeteende bland gymnasieungdomar och unga vuxna* som är förlagt till Västerorts ungdomsmottagning. Tanken är att genom AUDIT² och samtal få ungdomar (som ligger i riskzon) att se att de har ett riskbeteende när det gäller alkoholkonsumtion. Projektet som startade hösten 2006, fortgår under hela 2008. Från början var det tänkt att barnmorskorna som träffat ungdomarna också skulle haft samtalen, men tiden har inte räckt till och det har också funnits etiska synpunkter på det sättet att arbeta. Projektet har även kantats av flera organisationsförändringar.

All personal har gått en kort utbildning i den kbt-baserade samtalsmetodiken Motiverande samtal. Det material man har samlat in genom alla ifyllda AUDIT-formulär visar att många ungdomar har en stor alkoholkonsumtion, vilket visar att man har gjort rätt som startat ett sådant här projekt. Ett resultat hittills är därför tillgången av detta omfattande material om ungdomars alkoholvanor.

Katarina-Sofia stadsdelsområde

Utgångspunkten för projektet *På rätt spår* inom Preventionsenheten för barn och ungdomar, var att komma tillrätta med de problem man hade i stadsdelsområdet: klotter, spelande och stor alkoholanvändning. Genom att arbeta uppsökande skulle man hitta unga i riskzon. Då förutsättningarna för projektet ändrades (framförallt genom att mindre utveck-

² AUDIT är ett bedömningsinstrument för identifiering av personer med riskabla alkoholvanor

lingsmedel beviljades) uppkom svårigheter, speciellt med att driva den uppsökande verksamheten då ungdomarna var spridda på skolor runt om i staden.

Ett frågeformulär på 98 frågor utformades och användes under cirka ett år. I stället för att arbeta förebyggande har man inom projektet utvecklat en ny arbetsmetod och ett ”tidsenligt utredningsinstrument”.

Enhetschef och projektledare har varit positivt inställda till denna kursändring, medan andra menade att projektet har misslyckats. När det gällde formuläret/intervjun, menar några av de intervjuade å ena sidan att det redan fanns formulär och att man ändå skulle ha haft liknande möten. Å andra sidan var alla nöjda med att använda det strukturerade formuläret och de tycker att de fått mer kunskaper om individen. Formuläret var jämlikt, då alla fått samma frågor. Men framförallt kan man se intervjuerna med det nya formuläret som en utprovning av en ny arbetsmetod.

Östermalm stadsdelsområde

Bakgrunden till projektet *Utveckling av förebyggande insatser genom samverkansformer för att möta gymnasieungdomars behov av stöd* var den ökande alkoholkonsumtion och de nya festvanor man såg bland stadsdelens ungdomar. Meningen var att nå ungdomarna genom att bl.a. kartlägga behov och redan befintligt samarbete mellan olika parter, köpa en självscreeningsdator till ungdomsmottagningen där ungdomarna själva kunde mäta sitt alkoholbruk samt att utveckla gemensamma forum för diskussion. Av dessa målsättningar har ett utkristalliserats, nämligen samverkan mellan stadsdelsförvaltning, ungdomsmottagning och gymnasieskolor i stadsdelsområdet. Under ett antal tillfällen har en grupp träffats för att utbyta information och erfarenheter. Gruppen har även haft möjlighet att medverka vid ett seminarium.

Även det här projektet har påverkats av organisationsförändringar, vilket gjort att mycket av det förväntade arbetet aldrig kom till stånd. En viss uppgivenhet finns hos en del av projektdeltagarna som gärna hade sett mer konkreta resultat, som utbildning i Motiverande samtal och andra metoder för att få unga att dricka mindre.

Dock har givande nätverksmöten genomförts som betytt mycket för deltagarna. Samverkan uppfattas som en av mest betydelsefulla vägarna mot de mål man vill uppnå. Nu önskar alla att projektet fortsätter, inte bara som en mejllista utan att gruppen också träffas.

Förvaltningens synpunkter

I stadens budget framhålls att nyrekryteringen till missbruk i åldersgruppen 13 – 25 år ska minska. Att arbeta alkohol- och drogförebyggande gentemot unga vuxna (16-25 år) måste därför anses angeläget då alkoholkonsumtionen och den psykiska hälsan har haft en negativ utveckling i denna grupp under de senaste åren.

Rapportens titel ”Det blev inte som det var tänkt men det blev bra ändå” speglar väl vad som oftast inträffar när man arbetar i projektform: Att de ursprungliga planerna av olika skäl måste justeras under arbetets gång. Alla som arbetat i större, fleråriga projekt är väl

bekanta med detta, och konsten ligger snarast i att kunna förvalta den ursprungliga idén när förhållanden förändras.

Intressant är också att de tre projekten har använt sig av olika arbetssätt, vilket gör de samlade erfarenheterna bredare. Förhoppningsvis kan projektens arbete ge näring åt den viktiga diskussionen om hur bra metoder kan utvecklas gentemot unga vuxna. En erfarenhet som gjorts under arbetets gång är avsaknaden av utvärderade metoder för åldersgruppen 16 – 25 år.

Ekonomisk sammanställning

Budget:

Egeninsats	109.000 kr
Medel beviljade från Länsstyrelsen	143.000 kr
Totalsumma projektkostnader	252.000 kr

Budgetutfall:

Egeninsats, personalkostnader 362 tim	109.000 kr
Intervjuer, extern utvärderare	86.000 kr
Vetenskaplig handledning	8.000 kr
Tryckkostnader, material, spridning ³	49.000 kr
Totalsumma	252 000 kr

³Handledning till den externa utvärderaren samt handledning för utformande av gemensam mall för uppföljning blev billigare än budgeterat och överskottet kommer att läggas på tryckkostnader, material mm.